

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 1, Article Number: 2B0064

SPORTS SCIENCES

Received: October 2010

Accepted: January 2011

Series : 2B

ISSN : 1308-7312

© 2010 www.newwsa.com

Sema Kayıkçı

Hamit Cihan

Erman Öncü

Ahmet Can Bali High School

semakayikci61@hotmail.com

Trabzon-Turkey

**SPOR YAPAN VE YAPMAYAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNETE YÖNELİK
TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; liselerde öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin internete yönelik tutumlarını belirlemek, bu tutumların; öğrencilerin kişisel bilgilerinden elde edilen bağımsız değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Çalışmaya, Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı merkez okullarda öğrenim gören 350 lise öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kayıkçı (2007) tarafından, lise öğrencilerinin internete yönelik tutumlarını belirlemek için geliştirilen "İnternete Yönelik Tutum Ölçeği (İYTÖ)" kullanılmıştır. Araştırma sonunda, spor yapan lise öğrencilerinin internete yönelik tutumlarının spor yapmayan lise öğrencilerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma sonuçları; internetin daha çok sosyal iletişim amaçlı kullanıldığını, öğrencilerin internete yönelik tutumları ile cinsiyet, sınıf, aile gelir durumu ve internete bağlanma durumu değişkenleri arasında da anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Tutum, Spor, Sosyal İletişim,
Lise Öğrencisi

**SEARCHING ATTITUDES OF HIGH SCHOOL STUDENTS WHO DO SPORTS AND DON'T DO
SPORTS TOWARDS INTERNET**

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the attitude of the high school students, both those who do sports and those who don't do sports, towards the internet and to search if their attitudes vary according to the independent variables which are based on their personal information. 350 high school students attending to the schools affiliated to the Provincial Directorate of National Education in Trabzon participated into the study voluntarily. "Attitude Scale toward Internet" developed by Kayıkçı (2007) to determine high school students' attitudes towards the internet was used in the study as the data-collection tool. At the end of the research, it was determined that the students who do sports have higher level of the attitudes towards the internet than the students who don't do sports. In addition, the results of the research demonstrated that the internet is used more for social communication and there are meaningful differences between the students' attitudes towards the internet and their sex, grade, family income level, state of connecting to the internet.

Keywords: Internet, Attitude, Sports, Social Communication,
High School Student

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Dünya üzerindeki tüm bilgisayarları birbirine bağlayan ve bu şekilde tüm bilgisayarların iletişimini sağlayan uluslararası en büyük bilgisayar ağına "internet" adı verilmektedir [33]. Diğer bir tanımıyla internet, milyonlarca bilgisayarı birbirine bağlayarak iş dünyası, devlet kuruluşları ve eğitim kuruluşları arasında dünya çapında iletişim yapma olanağı sağlayan uluslararası en büyük bilgisayar ağıdır [9].

Bilgisayar ve internet her alanda kullanılmaya başlanmış ve pek çok karmaşık ve zor olarak algılanan işlerin çok daha basit ve kolay hale gelmesini sağlamıştır. Yakın bir gelecekte, bu teknolojik gelişmelere uzak kalan kişiler günümüz okur-yazar olmayan kişileri ile aynı konumu paylaşacaklardır [22].

İnternet, genel anlamda iletişim ve bilgi kaynağı olmak üzere iki amaçla kullanılmaktadır [1]. Dünyanın bir ucundaki insanlarla sohbet etmek, e-mail göndermek, bir mikrofon aracılığıyla bilgisayarın diğer ucundaki bir insanla konuşmak ve video konferanslar yapmak, dünya çapındaki binlerce veri tabanından, kütüphaneden ve haber gruplarından bilgi sağlamak, dünyadaki gelişmeler hakkında anında haber almak, müzik dinlemek veya film seyretmek, insanlarla karşılıklı olarak oyunlar oynamak, sayısız ürün yelpazesi içerisinde alış-veriş yapmak internetin insanlara sunduğu sayısız hizmetlerden bazılarıdır [34].

Doğru kullanıldığında birçok bilgiye kolaylıkla ulaşmayı sağlayan internet, özellikle gençler arasında son yıllarda giderek daha fazla rağbet görmektedir. İnternetin bazı özellikleri onu çekici kılmaktadır. Rahat ve özgür bir sohbet ortamı sağlaması, gençler için cazip gelen yönlerinden biridir. Buldukları yaş dönemi itibariyle bir kimlik geliştirme çabası içinde olan ergenler, internetin onlara sunduğu çok çeşitli kimlikleri deneyimleme, onlarla ilgili geri bildirim alabilme imkânı yaşayabilmektedirler [19]. İnternet aynı zamanda, öğrencilerin öğrenme alışkanlıklarını ve deneyimlerini zenginleştirmek için kullanabilecekleri mükemmel bir araçtır [3].

Gençlerin internet başında geçirdikleri zaman, bazen aileleri endişelendirmektedir. Oysaki çocukluğundan itibaren gerekli ve doğru donanımlarla gelmiş bir ergenin, internetten ve orada kurulan arkadaşlıklardan etkilenmesi mümkün olmayacaktır. Çocukluk döneminden itibaren aile ile iletişim içinde büyümüş, demokratik bir anne-babaya sahip bir çocuk, internetin bilgiye ulaşma ve kimi zaman eğlenceli vakit geçirme olanakları arasındaki dengeyi kendisi sağlayabilecektir [19].

İnternet kullanıcıları interneti kullanmaya başlamadan önce edindikleri televizyon izleme, gazete ve dergi okuma, kitap okuma, ders çalışma, arkadaşlarıyla buluşup sohbet etme, ailelerine zaman ayırma gibi bazı faydalı alışkanlıklara artık daha az zaman ayırmaktadırlar. Saatlerce sanal ortamda iletişim kuran internet kullanıcıları gittikçe yüz yüze sıcak iletişimden de uzaklaşmaktadırlar [26].

Tutum, psikolojik bir sürecin herhangi bir değer yargısıyla damgalanmış bir nesne veya duruma ilişkin olarak bireyin olumlu mu yoksa olumsuz mu duygusal tepki göstereceğini belirleyen oldukça sürekliliği olan bir hazır olma durumudur [28]. Tutumlar ve onların oluşması, değişmesi/değiştirilmesi, ölçülmesi genelde psikolojinin, özelde sosyal psikolojinin önemli konularından birini oluşturmaktadır [11]. Hatta pek çok yazar sosyal psikolojiyi, tutumların bilimsel incelenmesi olarak tanımlar ve yaşamda her şeyin insanların tutumlarına bağlı olduğunu ileri sürerler. Tutum konusuna bu denli önem verilmesinin nedeni; bireyin çevresine uyumunu kolaylaştıran bir sistem oluşturmalarının yanı sıra, davranışlarını da yönlendirici bir güce sahip olmalarından kaynaklanmaktadır. Tutumların davranışların

gerisindeki yönlendirici güçler olduğu bilinmektedir. Tutum dinamiğinin incelenmesi ile bir yandan; tutumların işleyiş biçimi belirlenebilecek ve davranışların ön kestirimleri olanağı doğacak, diğer yandan tutum değişimi sürecinin koşulları saptanacak ve insan davranışları, tutumları kontrol edilerek denetim altına alınabilecektir [16].

Bu araştırmanın amacı; spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin internete yönelik tutumlarını belirlemek ve bu tutumların, öğrencilerin kişisel bilgilerinden elde edilen bağımsız değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını karşılaştırarak ortaya koymaktır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

İnternete yönelik tutumlarla ilgili gerek yurtiçinde [4, 8, 10, 12, 13, 24 ve 31] gerekse yurtdışında yapılan çalışmalar [2, 6, 7, 15, 18, 23 ve 27]; daha çok cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir durumu, internete bağlanma amacı, internete bağlanma sıklığıyla internete yönelik tutumlar arasındaki ilişkileri belirlemek üzerine yoğunlaşmıştır. Mevcut literatür incelendiğinde -özellikle de ülkemizde-, sosyalleşme üzerinde oldukça büyük etkisi olduğu kabul edilen spor ile diğer bir etkili sosyalleşme aracı internet arasındaki ilişkinin spora katılım-internete yönelik tutum boyutunda belirlenmemiş ve bu konuda kapsamlı bir çalışmanın yapılmamış olması dikkate alınarak, yapılan bu araştırmanın alandaki eksikliği giderme yönünde bir ilk adım olabileceği düşünülmüştür.

3. YÖNTEM (METHOD)

Araştırmada, mevcut durumu ortaya çıkarmayı amaçlayan, betimsel ve taramaya yönelik bir yöntem kullanılmıştır. Okul tabanlı olarak planlanan bu çalışmada; konuyla ilgili literatür taranarak daha önce yapılmış olan araştırma sonuçları incelenmiş ve elde edilen bilgiler ışığında veri toplama araçları geliştirilmiştir.

3.1. Araştırma Grubu (Research Group)

Araştırmaya, 2006-2007 Eğitim-Öğretim Yılında, Trabzon il merkezindeki Yunus Emre ve Ahmet Can Bali Liselerinde farklı sınıflarda öğrenim gören 350 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 14,64'tür. Öğrencilerden 117 (%33,42)'si 9.sınıfta, 113 (%32,28)'ü 10.sınıfta, 120 (%34,28)'si 11.sınıfta okumaktadır. Öğrencilerin 229 (%61,22)'u lisanslı olarak spor yapmaktadır. Lisanslı olarak spor yapan öğrencilerin 40 (%17,55)'i bireysel sporlarla ve 189 (%82,45)'u da takım sporlarıyla ilgilidir.

3.2. Veri Toplama Araçları (Data-Collection Tools)

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kayıkçı (2007) tarafından, lise öğrencilerinin internete yönelik tutumlarını belirlemek için geliştirilen "İnternete Yönelik Tutum Ölçeği (İYTÖ)" ve "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır [20].

"Kişisel Bilgi Formu", lise öğrencileri hakkında bilgi toplamak amacıyla araştırmada inceleme konusu olan bağımsız değişkenlerle ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Liselerde öğrenim gören öğrencilerin internete yönelik tutumlarının ölçmek amacıyla geliştirilen ölçek, 5'li Likert tipindedir. Olumlu tutum ifadelerinin seçenekleri "Tamamen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum" ve "Hiç Katılmıyorum" şeklinde sıralanmış ve 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlanmıştır. Olumsuz ifadelerin seçenekleri ise 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde ters olarak puanlanmıştır. İYTÖ, iki faktörlü bir yapıya

sahip olup 18 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 90, en düşük puan ise 18'dir.

Yapılan geçerlik-güvenirlik analizinde maddelerin 1.faktör yük değerlerinin ve tek başına açıkladığı varyansın yüksek olması ölçeğin genel bir faktöre de sahip olduğunu gösterdiğinden [5] bu çalışmada ölçek, tek faktörlü olarak kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı 0,92'dir.

3.3. Verilerin Analizi (Data Analysis)

Araştırmada toplanan verilerin istatistiksel analizi SPSS paket programında yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde istatistikî yöntem olarak; frekans, yüzde dağılımları, parametrik testlerden bağımsız gruplar için T ve tek yönlü varyans analizi (Anova) testleri kullanılmıştır. Verilerin parametrik testlerin ön şartlarını sağlayıp sağlamadığı Levene (varyansların eşitliği) ve Kolmogorov-Smirnov (verilerin normal dağılım durumu) testleri ile incelenmiştir. Test sonuçları, parametrik test varsayımlarının karşılandığını göstermektedir ($p>0,05$). Tek yönlü varyans analizi (Anova)'nde, birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Kayri (2009)'ye göre varyansların eşit olduğu ve örneklem sayısının eşit olmadığı durumlarda kullanılması önerilen Scheffe post-hoc testi [21] yapılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi $p=0,05$ olarak alınmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Bu bölümde öğrencilerin kişisel bilgilerine ve internete yönelik tutumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Öğrencilerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular (Findings About Students' Personal Information)

Tablo 1. İnternete bağlanma durumu
(Table 1. The state of connecting to the internet)

Öğrenciler	İnternete Bağlanan		İnternete Bağlanmayan		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Spor Yapan	209	59,71	20	5,71	229	65,42
Spor Yapmayan	86	24,57	35	10	121	34,57
Toplam	295	84,28	55	15,71	350	100

Tablo 1 incelendiğinde; spor yapan öğrencilerin 209 (%59;71)'unun, spor yapmayan öğrencilerin ise 86 (%24,57)'sının internete bağlandığı görülmektedir.

Tablo 2. İnternete bağlanma amacı
(Table 2. The purpose of connecting to the internet)

Bağlanma Amacı	Spor Yapan		Spor Yapmayan	
	n	%	n	%
Sohbet Etmek (chat)	116	55,5	30	34,88
Oyun-Eğlence	42	20,09	17	19,76
Ödev Yapma	40	19,13	25	29,06
Haberleşme (e-mail)	23	11	7	8,13
Haber Takibi	5	2,39	5	5,81
Müzik Dinleme	34	16,26	8	9,3
Program Yükleme	10	4,78	2	2,32
Araştırma Yapma	33	15,78	8	9,3
Diğer	8	3,82	4	4,65

Tablo 2 incelendiğinde; spor yapan öğrencilerin 116 (%55,5)'sinin, spor yapmayan öğrencilerin ise 30 (%34,88)'unun sohbet etmek amacıyla internete bağlandığı görülmektedir.

Tablo 3. İnternete bağlanma sıklığı
(Table 3. The frequency of connecting to the internet)

Bağlanma Sıklığı	Spor Yapan		Spor Yapmayan	
	n	%	n	%
Her gün birkaç kez	48	22,96	17	19,76
Her gün 1 defa	44	21,05	9	10,46
İki günde 1 kez	13	6,22	6	6,97
Haftada 2 veya daha fazla	46	22	22	25,58
Haftada 1 kez	42	20,09	20	23,25
Nadiren	16	7,65	12	13,95
Toplam	209	100	86	100

Tablo 3 incelendiğinde; spor yapan öğrencilerin 48 (%22,96)'inin, spor yapmayan öğrencilerin ise 17 (%19,76)'sinin her gün birkaç kez internete bağlandığı görülmektedir.

4.2. Öğrencilerin İnternete Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular (Findings About Students' Attitudes Toward İnternet)

Tablo 4. Cinsiyete göre t-testi sonuçları
(Table 4. T-test results by gender)

Cinsiyet	N	Ort	Ss	sd	t	p
Erkek	211	59,21	12,01	255,21	5,55	0,000*
Kız	139	50,94	14,60			

* p<0,001

Öğrencilerin internete yönelik tutumları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [t=5,55; p<0,001]. Erkek öğrencilerin tutumları (Ort=59,21), kız öğrencilerin tutumlarına (Ort=50,94) göre daha olumludur.

Tablo 5. Sınıflara göre ANOVA sonuçları
(Table 5. ANOVA results by grade)

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	1245,60	2	622,80	3,36	0,036*	10-9
Gruplariçi	64250,74	347	185,16			
Toplam	65496,35	349				

* p<0,05

Öğrencilerin internete yönelik tutumları, okudukları sınıflara göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [F=3,364; p<0,05]. Birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, 10.sınıfta (ort=58,57) okuyan öğrencilerin tutumlarının, 9.sınıfta (ort=54,08) okuyan öğrencilerden daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin ailelerinin gelir durumuna göre t-testi sonuçları

(Table 6. T-test results by students' family income level)

Gelir Durumu	N	Ort	Ss	sd	t	p
1000 ve altı	232	54,30	13,28	324	-3,61	0,000*
1001 ve üstü	94	60,36	14,62			

* p<0,001

Öğrencilerin internete yönelik tutumları, ailelerinin gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t=-3,61$; $p<0,001$]. Geliri 1001 TL ve yukarısında olan öğrencilerin tutumları (Ort=60,36), geliri 1000 TL ve aşağısında olan öğrencilerin tutumlarına (Ort=54,30) göre daha olumludur.

Tablo 7. İnternete bağlanma durumuna göre t-testi sonuçları
(Table 7. T-test results by state of connecting to the internet)

Bağlanma Durumu	N	Ort	S	sd	t	p
Bağlanıyor	295	58,76	12,09	348	10,18	0,000*
Bağlanmıyor	55	40,74	11,71			

* $p<0,001$

Öğrencilerin internete yönelik tutumları, internete bağlanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t=10,18$; $p<0,001$]. İnternete bağlanan öğrencilerin tutumları (Ort=58,76), internete bağlanmayan öğrencilerin tutumlarına (Ort=40,74) göre daha olumludur.

Tablo 8. Spor yapma durumuna göre t-testi sonuçları
(Table 8. T-test results by state of doing sports)

SYD	N	Ort	Ss	sd	t	p
Yapıyor	229	57,72	12,76	215,44	3,42	,001*
Yapmıyor	121	52,53	14,78			

* $p<0,01$

Öğrencilerin internete yönelik tutumları, spor yapma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t=3,42$; $p<0,01$]. Spor yapan öğrencilerin tutumları (Ort=57,72), spor yapmayan öğrencilerin tutumlarına (Ort=52,53) göre daha olumludur.

Tablo 9. Spor türüne göre t-testi sonuçları
(Table 9. T-test results by branches of sports)

Spor Türü	N	Ort	Ss	sd	t	p
Takım	189	57,62	12,19	227	-0,259	0,796
Bireysel	40	58,20	15,30			

Spor yapan öğrencilerin internete yönelik tutumları, spor türüne (takım sporları ve bireysel sporlar) göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

5. TARTIŞMA (DISCUSSION)

Bu bölümde, öğrencilerin kişisel bilgilerine ve internete yönelik tutumlarına ilişkin bulgular tartışılmıştır.

Yapılan araştırma sonucunda; spor yapan lise öğrencilerinin spor yapmayan lise öğrencilerine göre daha yüksek bir oranda internete bağlandıkları tespit edilmiştir (Tablo 1). Spor yapan lise öğrencilerinin spor yapmayanlara kıyasla internete daha fazla ancak daha çok sosyal iletişim amaçlı bağlanmaları, sporun sosyal çevre kazanımı üzerindeki olumlu etkisinin bir göstergesi olarak değerlendirilebileceği gibi tam tersine sporun sosyalleşme açısından katkısının yetersiz olduğu ve internetin bu boşluğu doldurduğu şeklinde de yorumlanabilir.

Öğrencilerin internete bağlanma amaçları incelendiğinde; spor yapan öğrencilerin daha yüksek bir oranda sohbet etmek amacıyla, birbirine yakın oranlarda oyun-eğlence amacıyla, spor yapmayan öğrencilerin ise daha yüksek bir oranda ödev yapma amacıyla internete bağlandıkları görülmektedir (Tablo 2). Gürgün (2007) tarafından yapılan bir çalışmada, "İnternette sohbet etmek eğlencelidir"

ifadesine, ilköğretim öğrencilerinin %61,7'si "kesinlikle doğru" ve %15,9'u da "genellikle doğru" cevabını vermiştir [13]. Yapılan bir başka araştırmada, üniversite öğrencileri arasında internetin %51,7 oranında "sohbet etmek" ve %31,7 oranında "eğlence" amaçlı kullanıldığı bildirilmiştir [4]. Türkiye İstatistik Kurumunun 2010 yılında yaptığı bir araştırma; internet kullanan bireylerin %72,8'i e-posta göndermek-almak, %64,2'i sohbet odalarına, haber gruplarına veya çevrimiçi tartışma forumlarına mesaj göndermek, anlık ileti göndermek, %58,8'i haber, gazete ya da dergi okumak, haber indirmek, %55,7'si mal ve hizmetler hakkında bilgi aramak, %51,2'si oyun, müzik, film, görüntü indirmek ya da oynatmak için interneti kullandıklarını göstermektedir [30]. Aktif olarak spor yapan öğrencilerin "sohbet etmek" amacıyla interneti daha fazla kullanmalarının, arkadaş çevrelerinin spor yapmayanlara oranla daha geniş olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Diğer taraftan spor yapan öğrencilerin "ödev yapma" amacıyla interneti daha az kullanmaları, akademik performanslarını geliştirme isteklerinin veya akademik ilgilerinin yeterli düzeyde olmadığı bir sonucu olarak düşünülebilir.

Araştırma sonuçları, spor yapan lise öğrencilerinin spor yapmayan öğrencilere kıyasla internete daha sıklıkla bağlandıklarını göstermektedir (Tablo 3). Bu bulgu, spor yapan öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme aracı olarak "internet"'i daha fazla tercih ettikleri ve akademik performanslarını geliştirmeye yönelik faaliyetlere çok fazla zaman ayırmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin internete yönelik tutumları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan analizler sonucunda; erkek öğrencilerin tutumlarının kız öğrencilerin tutumlarına göre daha olumlu olduğu görülmüştür (Tablo 4). Yapılan birçok çalışmada erkek öğrencilerin bilgisayar ve internete yönelik tutumlarının kız öğrencilere göre daha olumlu olduğu bildirilmektedir [7, 12 ve 15]. Li ve Kirkup (2007)'un yaptığı bir çalışmada İngiltere ve Çin'de okuyan üniversite öğrencilerinin internet kullanımını ve internete yönelik tutumları arasında erkekler lehine anlamlı sonuçlar bulunmuştur [23]. Bazı çalışmalarda ise cinsiyet açısından internete yönelik tutumlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen puan ortalamalarının erkeklerin lehine daha yüksek olduğu görülmüştür [8, 32 ve 35]. Mersin ve Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan bir başka çalışmada; internetin sosyal etkileşim (sohbet etmek, e-posta göndermek gibi)'de kullanımı boyutunda erkekler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur [10].

Araştırma sonuçları, öğrencilerin internete yönelik tutumları ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olduğunu göstermiş; 10.sınıfta okuyan öğrencilerin tutumlarının 9.sınıfta okuyan öğrencilere göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir (Tablo 5). Usta ve ark. (2007), sınıf öğretmeni adayları üzerinde yaptıkları bir çalışmada sınıf düzeyi ile internet kullanımına ilişkin tutum puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını ancak sınıf düzeyi arttıkça internet kullanımına ilişkin tutum puanı ortalamalarında bir azalma olduğunu tespit etmişlerdir [32]. İlköğretim öğrencileri üzerinde yapılan bir başka araştırmada, 4, 5 ve 8.sınıf öğrencilerinin 6 ve 7.sınıf öğrencilerine göre internete yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu belirtilmiştir [13]. 2009 yılında yapılan bir istatistiğe göre lise öğrencilerinin %63'ünün internet kullandığı, 18-29 yaş arasındaki internet kullanma oranının %93 olduğu ve 30 yaşından sonra yaş seviyesinin artmasıyla birlikte internet kullanım oranının azaldığı tespit edilmiştir [31]. 2010 yılında Türkiye'de yapılan bir araştırmaya göre de interneti en fazla kullanan yaş grubunun %62,9 ile 16-24 yaş grubu ve liselerde okuyan öğrenciler arasındaki internet kullanım oranının %69,9 olduğu bildirilmiştir [30].

Sonuçlar, aile gelir durumu yüksek olan öğrencilerin internete yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunu göstermektedir (Tablo 6). Demirci (2006), lise öğrencileri üzerinde yaptığı bir çalışmada, aile gelir durumuyla internete yönelik tutumlar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını ancak ekonomik gelir ile doğrudan ilişkili olarak evinde bir bilgisayara sahip olan lise öğrencilerinin internete yönelik tutumlarının bilgisayara sahip olmayanlara göre daha olumlu olduğunu tespit etmiştir [8]. Bu sonuç Erdoğan (2008)'in çalışmasında da rapor edilmiştir [10]. Jackson ve ark. (2006) ile Tavşancıl ve Keser (2002) yaptıkları bir çalışmada, bilgisayara ve internet bağlantısına sahip olan öğrencilerin olmayanlara göre daha olumlu tutum sergilediklerini bulmuşlardır [17 ve 29]. ABD'de yapılan bir çalışmada ise yıllık geliri 75 bin dolar olan ailelerin interneti kullanım yüzdesi %86 iken yıllık geliri 20 bin doların altında olan ailelerin interneti kullanım yüzdesinin %31 bulunmuş olması, internet kullanımında ve dolayısıyla internete yönelik tutumlarda ekonomik gelirin önemli bir faktör olduğu şeklinde açıklanabilir [31].

İnternete herhangi bir sıklıkta bağlanan öğrencilerin internete yönelik tutumları, hiç bağlanmayanlara göre daha olumludur (Tablo 7). Gürgün (2007), ilköğretim öğrencileri üzerinde yaptığı bir çalışmada; interneti daha sıklıkta kullanan öğrencilerin internete yönelik tutumlarının interneti daha az sıklıkta kullanan öğrencilere göre daha olumlu olduğunu tespit etmiştir [13]. Usta ve ark. (2007), Erdoğan (2008) ve Fidancıoğlu ve ark. (2009)'nın araştırma sonuçları da internete yönelik tutumlarla interneti kullanma sıklığı arasında olumlu bir ilişkinin olduğunu göstermektedir [10, 12 ve 32]. Bu sonuç araştırma kapsamında beklendiği bir sonuçtur. Tutumların en kuvvetli boyutu davranışsal boyuttur. Buradan hareketle internete bağlanmayı bir davranış haline dönüştüren öğrencilerin, internete yönelik tutumlarının da internete bağlanmayanlara kıyasla doğal olarak daha olumlu olacağı söylenebilir.

Öğrencilerin internete yönelik tutumları ile spor yapma durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan analizler sonucunda; spor yapan öğrencilerin tutumlarının spor yapmayan öğrencilerin tutumlarına göre daha olumlu olduğu görülmüştür (Tablo 8). Spor yapan lise öğrencilerinin internete bağlanma sıklıklarının spor yapmayanlara nazaran daha yoğun olması, internete yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunun bir işareti olarak değerlendirilebilir. Bu sonuç ayrıca, öğrencilerin internete bağlanma amaçlarıyla da yakından ilişkilidir. Araştırmadan elde edilen bu sonucun, internete bağlanma amacı ve sıklığı değişkenleriyle birlikte değerlendirilip yorumlanması daha doğru olacaktır. Çünkü özellikle internete bağlanma amaçlarındaki farklılık, internete yönelik tutumların tek başına değerlendirilmesinin güçlüğüne ortaya koymaktadır.

Araştırma sonuçları; takım sporları ve bireysel sporlarla ilgilenen lise öğrencilerinin internete yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını göstermiştir (Tablo 9). Takım sporları ve bireysel sporlarla ilgili öğrencilerin internete yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen bireysel sporlarla ilgilenen öğrencilerin tutum puanları ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumun farklı kişilik özelliklerinden kaynaklandığı düşünülse de ilerleyen çalışmalarda her iki grubun internete bağlanma amaç ve sıklığının tespit edilmesi, puan ortalamalarındaki bu farklılığın daha net bir şekilde yorumlanmasına imkân tanıyacaktır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Amacı spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin internete yönelik tutumlarının, öğrenci kişisel bilgilerinden elde edilen

bağımsız değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek olan bu çalışmadan elde edilen sonuçlar aşağıda kısaca özetlenmiştir:

- Genel olarak öğrencilerin internete yönelik tutumları olumludur. Spor yapan lise öğrencileri interneti daha sık kullanmakla birlikte tüm öğrenciler, interneti daha çok 'sosyal iletişim' amaçlı kullanmaktadırlar.
- Cinsiyet değişkeni internete yönelik tutumları etkilemektedir. Erkek öğrencilerin internete yönelik tutumları kız öğrencilere göre daha olumludur.
- Öğrencilerin internete yönelik tutumları, sınıf düzeyine göre değişmektedir. Aile gelir durumu da, internete yönelik tutumları pozitif yönde etkilemektedir.
- Spor yapan öğrencilerin internete yönelik tutumları daha olumludur. Spor yapan öğrencilerin ilgili oldukları spor türü ise, internete yönelik tutumları etkilememektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Sanal sohbetlerin, yapay ilişkiler ve gerçekle bağların zayıflamasına sebep olabileceği [25] geçici bir hoşluk meydana getirmesine rağmen uzun vadede yalnızlık hissini ve depresyonu artırabileceği [14] çocuklara açık ve net bir şekilde izah edilmeli; özellikle de sporcu öğrenciler aile, öğretmen ve antrenörler tarafından internetin doğru kullanımı konusunda bilgilendirilmelidir.
- Öğrencilerin akademik ve sportif performans durumları, internet kullanım olanakları ve spor yapma kriterleri belirlenerek; bu değişkenlerle internete yönelik tutumlar arasındaki ilişkiler incelenebilir. Araştırma, daha geniş ve farklı örneklem grupları üzerinde tekrarlanabilir.

NOT (NOTICE)

Bu çalışma, Sema KAYIKÇI tarafından Yrd.Doç.Dr. Hamit CİHAN danışmanlığında hazırlanan "Spor Yapan Ya Da Yapmayan Lise Öğrencilerinin İnternete Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Kabul Tarihi: 13.07.2007-Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü)" adlı yüksek lisans tezinin bir bölümünü oluşturmaktadır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Akkoyunlu, B., (2002). Öğretmenlerin İnternet Kullanımı ve Bu Konudaki Öğretmen Görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı:22, ss:1-8.
2. Bimper, B., (2002). Measuring the Gender Gap on the Internet. Social Science Quarterly, Volume: 81, Number: 3, pp: 189-199.
3. Boldt, D.J., etal., (1995). The Internet: A Curriculum Warehouse for Social Studies Teachers, Number: 86, pp: 105-116.
4. Börü, D., (2000). Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımına İlişkin Bir Araştırma. <http://www.econturk.org/Turkiyeeconomisi/deniz3.pdf> (Erişim Tarihi: 12.09.2010).
5. Büyükoztürk, Ş., (2004). Sosyal Bilimler İçin Veri Analiz El Kitabı, , Ankara: Pegem Yayıncılık.
6. Chen, Y. and Persson, A., (2002). Internet Use Among Young And Older Adults: Relation To Psychological Well-Being. Educational Gerontology, Volume: 28, Number: 9, pp: 731-744.
7. Colley, A. and Comber, C., (2003). Age and Gender Differences in Computer Use and Attitudes among Secondary School Students: What has Changed?. Educational Research, Volume 45, Number:2, pp: 155-165.

8. Demirci, H.G., (2006). Ticaret Meslek ve Anadolu Ticaret Meslek Liseleri Bilgisayar Programcılığı Bölümü Öğrencilerinin İnternete Yönelik Tutumları ile "İnternet ve Ağ Sistemleri" Dersindeki Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
9. Demirel, Ö. ve ark., (2001). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
10. Erdoğan, A.T., (2008). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
11. Erkuş, A., (2003). Psikometri Üzerine Yazılar. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
12. Fidancıoğlu, H. ve ark., (2009). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin İnternet Kullanımına Yönelik Görüşleri. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, Cilt:2, Sayı:1, ss: 3-9.
13. Gürgün, S., (2007). Özel Okullarda Öğrenim Gören İlköğretim Öğrencilerinin İnternete Yönelik Tutum ve Düşünceleri (Acarkent Doğa Koleji Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
14. Hare, H., (2006). İnternet; Dost mu, Düşman mı?. <http://www.zehirliok.net/konu/internet-dostmu-dusmanmi.html> (Erişim Tarihi: 05.09.2010).
15. Hong, K.S., Ridzuan, A.A., and Kuek, M.K., (2003). Students' Attitudes toward the Use of the Internet for Learning: A Study at A University in Malaysia. Educational Technology and Society, Volume: 6, Number: 2, pp: 45-49.
16. İnceoğlu, M., (1993). Tutum Algı İletişim. Ankara: V Yayınları.
17. Jackson L.A., etal., (2006). Does Home Internet Use Influence the Academic Performance of Low-Income Children?. Developmental Psychology, Volume: 42, Number: 3, pp: 429-435.
18. Kadijevich, D., (2000). Gender Differences in Computer Attitude among Ninth-Grade Students. Journal of Educational Computing Research, Volume: 22, Number: 2, pp: 145-154.
19. Kaya, İ., Çocuk ve Medya, (2010). <http://www.saglikvakfi.org.tr/html/bvecy.asp?id=240> (Erişim Tarihi: 05.09.2010).
20. Kayıkçı, S., (2007). Spor Yapan Ya Da Yapmayan Lise Öğrencilerinin İnternete Yönelik Tutumlarının İncelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
21. Kayri, M., (2009). Araştırmalarda Gruplar Arası Farkın Belirlenmesine Yönelik Çoklu Karşılaştırma (Post-Hoc) Teknikleri. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:19, Sayı:1, ss:51-64.
22. Keser, A., (1999). Teknolojik Devrim-İnternet. İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi. Cilt:1, Sayı:1, <http://www.isguc.org/?p=article&id=11&cilt=1&sayi=1&yil=1999> (Erişim Tarihi: 10.09.2010).
23. Li, N. and Kirkup, G., (2007). Gender and Cultural Differences in Internet Use: A Study of China and the UK, Computers and Education, Volume: 48, Number: 2, pp: 301-317.
24. Mertoğlu, H. ve Öztuna, A., (2004). Bireylerin Teknoloji Kullanımı Problem Çözme Yetenekleri ile İlişkili midir?. The Turkish Online Journal of Educational Technology, Cilt: 3, Sayı: 1, ss: 83-92.

25. Muzaffer, T., (2010). İnternet Kullanımı, Chatleşme ve Sanal İletişim.
http://www.psikolojikdanisma.net/sanal_iletisim_ve_chatlesme.htm
(Erişim Tarihi: 02.09.2010).
26. Polat, N., (2002). İnternetin Alışkanlıklarımız Üzerine Etkileri.
http://www.iletisim.selcuk.edu.tr/dergi/gs/2002_cilt2s2.pdf
(Erişim Tarihi: 10.09.2010).
27. Schumacher, P. ve Morahan-Martin, J., (2001). Gender, Internet and Computer Attitudes and Experiences. Computers in Human Behavior, Volume: 17, Number: 1, pp: 95-110.
28. Sherif, M. ve Sherif, C.W., (1996). Sosyal Psikolojiye Giriş II. (Çev: M. Atakay ve A. Yılmaz). İstanbul: Sosyal Yayınlar.
29. Tavsancıl, E. ve Keser, H., (2002). İnternet Kullanımına Yönelik Likert Tipi Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. Eğitim Bilimleri ve Uygulama, Cilt: 1, Sayı: 1, ss: 79-100.
30. Türkiye İstatistik Kurumu (TİK)., (2010). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Anketi.
<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=6308> (Erişim Tarihi: 19.09.2010).
31. Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi (NCES). <http://nces.ed.gov>
(Erişim Tarihi: 14.09.2010).
32. Usta, E. ve ark., (2007). Sınıf Öğretmeni Adaylarının İnternet Kullanımına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:8, Sayı:1, ss: 209-222.
33. Yalın, H.İ., (2002). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Nobel Yayınları.
34. Yaman, M., (2006). Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin İnternet Kullanım Durumları. Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi. Cilt:1, Sayı:2, ss:18-24.
35. Yılmaz, İ., (2008). Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Çeşitli Değişkenler Açısından İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Sayı: 3, ss: 31-38.